

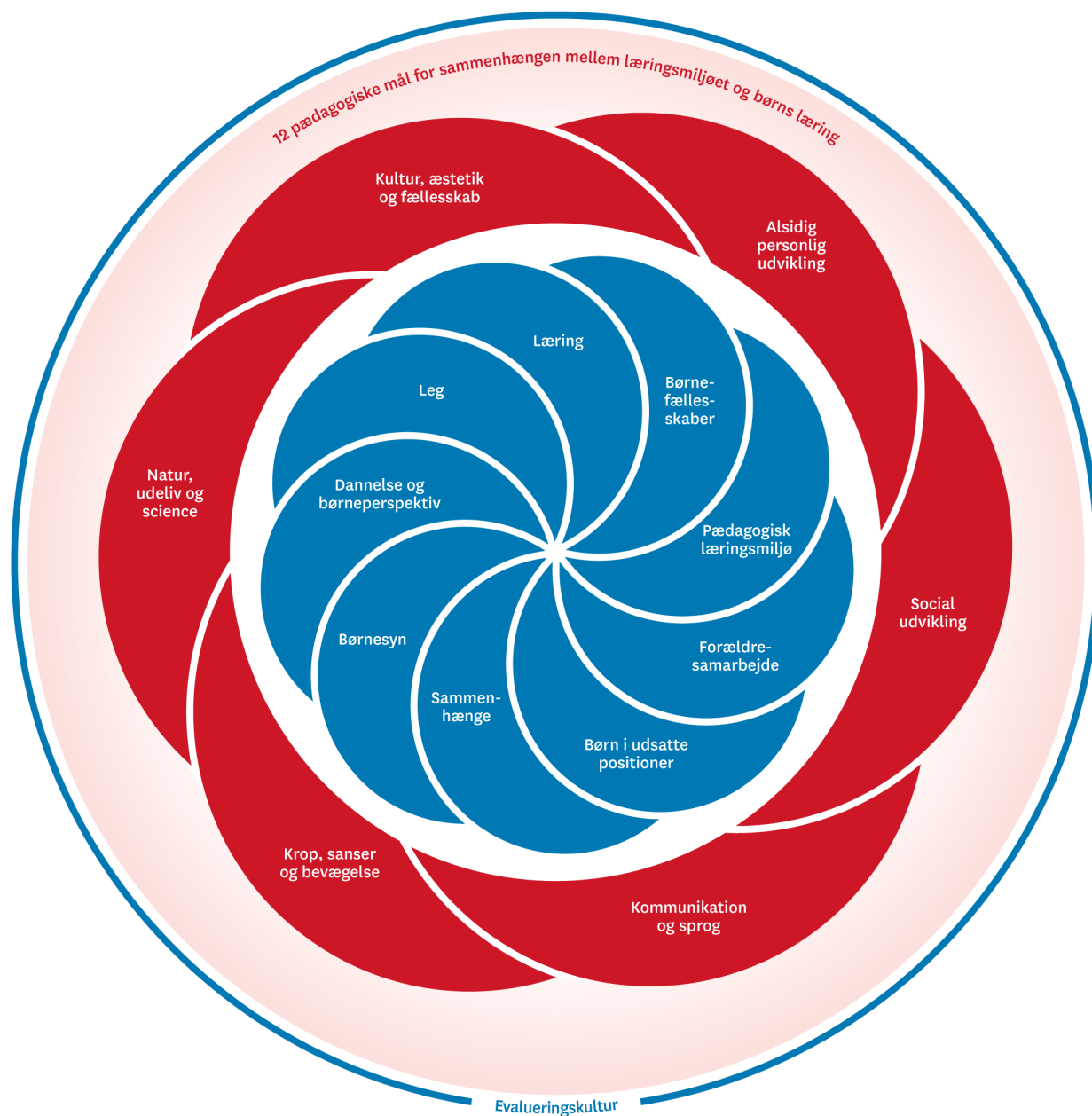
Pædagogisk læreplan for Saltum SI 2020-2022

Indholdsfortegnelse

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Indledning	5
Hvem er vi?	5
Pædagogisk grundlag	6
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv,	7
Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
Børnesyn	7
Dannelse og børneperspektiv	8
Leg	9
Læring	10
Børnefællesskaber	10
Pædagogisk Læringsmiljø	11
Samarbejde med forældre om børns	12
læring	12
Børn i udsatte positioner	13
Sammenhæng til børnehaveklassen	13
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Børnemiljø	15
Det fysiske børnemiljø	15
Det psykiske børnemiljø	16
Det æstetiske børnemiljø	16
De seks læreplanstemaer	17
Alsidig personlig udvikling	17
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog	20
Krop, sanser og bevægelse	21
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	24
Evalueringskultur	26

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem

skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Indledning

I maj 2018 blev der i Folketinget vedtaget nye regler om den pædagogisk læreplan på dagtilbudsområdet gældende fra 1. juli 2020, kaldet "Den styrkede læreplan". PUBLIKATIONEN kan ses på *EMU. DK - Dagtilbud*

Det nye i lovtæksten er, at den pædagogiske praksis / grundlag skal beskrives på tværs af de nye elementer med udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer, som vi tidligere har beskrevet.

Det pædagogiske personale fra Saltum vuggestue og børnehave har beskrevet de nye elementer, samt den pædagogiske praksis, som danner rammerne ud fra vores pædagogiske perspektiv. Vi mener det er med til at udvikle børnenes dannelse, trivsel og udvikling i et dynamisk pædagogisk læringsmiljø og fællesskab ift. både børn og voksne.

RIGTIG GOD LÆSELYST – har I spørgsmål til vores beskrivelser, er I altid velkomne til at kontakte pædagogerne på stuerne.

Da vi er en institution (Saltum SI) bestående af to selvstændige enheder, Saltum & V. Hjerimitslev SI, har vi valgt at skrive første del af den pædagogiske læreplan sammen, og anden del, der omhandler de 6 læreplanstemaer, hver for sig i de to afdelinger.

Hvem er vi?

Saltum SI er en af to institutioner der tilsammen udgør Saltum SI (samdreven institution) Institutionen er samdrevet med Saltum Skole, hvilket betyder at vi har samme bestyrelse og den overordnede skoleleder er også leder for Saltum SI. Vi er organiseret med én daglig leder for begge afdelinger, samt fælles tillidsvalgteamrepræsentant og tillidsrepræsentant. Medarbejderne er alle ansat under Saltum SI, men er placeret med fast arbejdssted i de forskellige afdelinger.

Vi har i Saltum SI meget fokus på "den gode overgang" og ud fra den værdi har stor del af medarbejderne opgaver i flere teams. Dvs. at en medarbejder f.eks. har opgaver med de ældste i børnehaven og samtidig også i SFO, en anden i vuggestuen og også i børnehaven. Vi har sågar en medarbejder der arbejder med de ældste børn i børnehaven i V. Hjerimitslev og også i SFO-delen i Saltum. Disse overlap gør at børnene altid møder en kendt voksen, når de skifter inden for de rammer vi har i Saltum SI.

Vi har den største afdeling i Saltum by, og en lidt mindre enhed beliggende i landsbyen V. Hjerimitslev ca. 5 km. fra Saltum. Saltum afdelingen deler matrikel med Saltum Skole, og indeholder vuggestue, børnehave og SFO. I V. Hjerimitslev afdelingen er der vuggestue og børnehave.

Afdelingen i Saltum har mulighed for at benytte Saltum Skoles faglokaler (madkundskab, musiklokale, bibliotek m.m.) Ligeledes har Saltum Skole egen hal, som vi benytter ugentligt. Vi

er beliggende i et meget naturskønt område, med en stor sø, og en skov 150 m væk. Ligeledes har vi kun omkring 5-6 km til Saltum Strand.

Afdelingen i V. Hjermitslev deler matrikel med en nedlagt skole, der nu fungerer som medborgerhus. Her kan afdelingen benytte bl.a. et stort køkken. Derudover er skolens gamle gymnastiksal til rådighed i hele institutionens åbningstid. I byen er der en idrætshal, med tilhørende rekreativt grønt område, som institutionen kan benytte.

Saltum Skole og SI er fra august 2016 Udeskole. Det betyder, at en del af undervisningen i skolen, bliver planlagt med uderummet som arena, eller vi tager uderummet ind. Det kan være i naturen, på udflugter, hos det lokale erhvervsliv, samt mange andre steder. Konkret har det betydning for læringsrummene, hvor vi udøver vores pædagogik.

I det daglige arbejde har vi nogle faste samarbejdspartnere fra det kommunale system. Vi har ca. hver anden måned et sparringsmøde i hver institution -kompetenceforum, hvor PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) er fast deltager. Herudover kan inviteres andre personer ind, hvis det vurderes relevant for sagen der drøftes. På kompetenceforum kan vi efter aftale med forældrene, få sparring på børns udfordringer.

Vi har også et fast samarbejde med en forebyggende socialrådgiver. Hos hende kan forældre eller medarbejdere, få råd og vejledning til de udfordringer der ligger uden for institutionens rammer. Herudover samarbejder vi naturligvis bredt med en række forskellige instanser, i de tilfælde der er behov for det.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på for eksempel 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker for eksempel gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel, dannelse, læring og udvikling.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af for eksempel børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som for eksempel arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv,

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn

Hvordan kommer børnesyn til udtryk i Saltum SI og bliver omsat i vores hverdag med børnene?:

Hvad siger loven?

“Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.” (§ 8, stk. 2)

- Vores børnesyn tager udgangspunkt i ICDP-tænkningen.
- Vi arbejder ud fra, at det at være barn har værdi i sig selv.
- Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns nærmeste udviklingszone.
- Vi tilpasser vores pædagogiske arbejde med børnene ud fra vores viden om deres udvikling.
- Vi følger børnenes initiativ og spontanitet.
- Børnene har medbestemmelse, og der arbejdes ud fra deres differentierede perspektiver.
- Børnene udfordres alderssvarende, så vi derigennem understøtter deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Hvis barnet oplever tryghed i form af nærværende, omsorgsfulde, forstående og genkendelige voksne, giver det barnet de bedste forudsætninger for at kunne lære og udvikle sig.
- Vi vil skabe rammer for et læringsmiljø, der gør det muligt, at børnene oplever nærvær, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer (planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg og rutinesituationer).
- Ressourcesyn: Børnene har en ressource i sig selv. Børnene opfattes som kompetente og selvstændige individer, der har en demokratisk stemme.

Dannelse og børneperspektiv

Hvordan kommer dannelse og børneperspektiv til udtryk i Saltum SI og bliver omsat i vores hverdag med børnene?:

Hvad siger loven?

“Børn på fx. 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlige for at skabe.”
(§ 8 stk. 2)

Nøgleord ifb. med dannelse og børneperspektiv er for os selvbestemmelse, medbestemmelse, solidaritet og inddragelse.

Vi arbejder ud fra begreberne dannelse, ligestilling og demokrati. Disse begreber skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteterne.

Børnene har selvbestemmelse i forskellige situationer i hverdagen. Eks. den frie leg. hvem barnet gerne vil lege med, og for eksempel hvis barnet gerne vil lege ude om formiddagen, hvor hele huset skal ud på legepladsen om eftermiddagen.

Det pædagogiske personale skal invitere børn til aktiv deltagelse i hverdagen for at fremme læring, demokratisk dannelse og empati.

Gennem aktiv deltagelse forankre den lærte viden sig hos barnet, og danner grundstenene for udvikling af barnets selv, forståelsen for andre og dets omverden.

Eks. at barnet bliver hørt og for lov til at bestemme inden for den givne ramme. Her tænker vi på ugentlige aktiviteter, samlinger (hvilke sange skal der synges, samt indholdet) og ture ud af huset.

Vi er opmærksomme på, at solidaritet kobler dannelse sammen med ligestilling og demokrati (værdier, der er vigtige i vores samfund).

Vi lægger vægt på læring omkring solidaritet og støtter børnene, når de udviser solidaritet over for hinanden. Eks. at vente på tur, at hjælpe hinanden, at have øje for andre end sig selv.

Vi mener, at det er en af vores kerneopgaver at give barnet kompetencer og færdigheder til at blive en del af samfundet.

Vi er bevidste om, at forskning viser at børn, der inddrages, trives bedre.

Vi inddrager børneperspektivet for at give børnene lyst til at være nysgerrige og komme med idéforslag.

Vi inddrager børneperspektivet for at styrke det pædagogiske blik for faglighed og kvalitet, fordi børnene kan give en indsigt, man ellers ikke kan få.

Vi inddrager børneperspektivet, idet det skaber mulighed for at være nysgerrig på barnets oplevelse samt for at styrke forståelsen af barnets udtryk i den kontekst barnet er i; her tænker vi på tid, mennesker, aktiviteten og sted.

I vores pædagogiske arbejde er vi bevidste om den ulige magtbalance, der kan være mellem børn og voksne.

Vi vil med trykke pædagogiske læringsmiljøer, hvor leg er i fokus, skabe rammer for udvikling af dannelse, læring og trivsel.

Vores holdninger at inddragelse giver børnene lyst til at være nysgerrige og komme med idéforslag. Og det kan være med til at styrke det pædagogiske blik for faglighed og kvalitet, fordi børnene kan give indsigter, man ellers ikke kan få. For os har det derfor stor værdi at være nysgerrige omkring barnets oplevelse.

Leg

Hvordan kommer leg til udtryk i Saltum SI og bliver omsat i vores hverdag med børnene?:

Hvad siger loven?

“Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes for, at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.” (§ 8 stk. 2)

I Saltum SI anerkender vi leg som et bærende element i barnets udvikling og vi prioriterer derfor legen højt - legen er en gennemgående del af barnets dag i vuggestuen og børnehaven.

Vi respekterer børns valg af leg, samtidigt med at vi er opmærksomme på, om legen kan være uhensigtsmæssig. Vores ønske er at guide børnene i legen, så den er hensigtsmæssig for alle. I forbindelse med børnenes leg har vi også fokus på inklusion og vi giver børnene mulighed for at lege på tværs af alder, da vi kender til vigtigheden af de ting som børn kan lære af hinanden. Ikke voksenstyret leg prioriterer vi også, da leg som foregår på egen hånd bidrager til udviklingen af børnenes fantasi og kreativitet og muligheden for en begyndende innovativ tankegang hos børnene.

I forbindelse med børnenes leg tager vi hensyn til det enkelte barns nærmeste udviklingszone (NUZO). Vores ønske er at skabe rum for leg; eks. at materialer, legetøj, inventar osv. er til rådighed

Vi prioriterer at være en del af legen og stiller os til rådighed for og i legen, og er opmærksomme på vores rolle. Vi er bevidste om vores “placering” i børnenes leg; om vi er dem der går foran og viser vej (voksenskabt/styret læring), om vi går ved siden af og er undrende, undersøgende og medskabende i legen (voksenstøttet læring), eller om vi trækker os om bagved i legen og observerer børnene (læring præget af børnenes egen leg og selvigangsatte aktiviteter og interaktioner.

Læring

Hvordan kommer læring til udtryk i Saltum SI og bliver omsat i vores hverdag med børnene?:

Hvad siger loven?:

“Læring forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen at ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.” (§8 stk. 2)

I Saltum SI er vores forståelse af læring følgende:

- Barnet skal blive klogere på sig selv og sin omverden
- Generelt viden
- Færdigheder
- Livsduelighed
- NUZO (nærmeste udviklingszone) Barnet i flow (finde den gyldne middelvej)
- Motivation for at læring kan finde sted - vi vil vække børnenes nysgerrighed
- Læring gennem hele dagen (Formelt / uformel læring)
- Læring gennem hele livet, læring giver muligheder senere i livet
- Leg = læring (parallelleg, rolleleg, sanglege, osv.)
- Forælderrolle - pædagogens rolle i forhold til det enkelte barn
- Læring i andre omgivelser end selve institutionen (arena), miljøtræning generelt (færdsel i trafikken, osv)
- Læring handler om, at børnene skal udvikle sig, så de kan klare de forventninger, vi har til dem.
- Læringsblokering (hvorfor og hvordan kan vi hjælpe som pædagoger)
- Læring i børnehøjde (selvbestemmelse inde for visse rammer/egenstyring)

Børnefællesskaber

Hvordan kommer børnefællesskaber til udtryk i Saltum SI og bliver omsat i vores hverdag med børnene?:

Hvad siger loven?

(§8 stk. 2) “Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationen og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.”

I Saltum SI kommer børnefællesskaber til udtryk ved at alle har ret til at være en del af et fællesskab. Vi arbejder ud fra at selvbestemmelse og medbestemmelse i børnefællesskaber samt differentierede børnefællesskaber skal være en vigtig del af hverdagen i institutionen. Vi arbejder også med inkluderende fællesskaber; hvor det er pædagogens ansvar at skabe fællesskaber gennem aktiviteter, hvor vi er bevidste om forældrenes indvirkning på fællesskaber, herunder det enkelte barns deltagelse og hvor børnene føler og oplever sig som en del af en børnegruppe - børnene inkluderer hinanden. Målet er at give børnene en forståelse for, at de indgår i et forpligtende fællesskab.

Pædagogisk Læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Et læringsmiljø er for os de sammenhænge i institutionen, som udgør rammen om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Herunder arbejdet med læreplanens indhold. Det pædagogiske læringsmiljø baseres på vores forskellige fagligheder og kompetencer, børnegruppens størrelse, fysiske rammer, normering og den æstetiske udformning af institutionen.

Den pædagogiske praksis i Saltum SI, tager afsæt i ICDP, der er en teori som bygger på betydningen af barnets ressourcer og relationer til de nære voksne.

ICDP består af følgende 8 samspilstemaer:

OTTE TEMAER FOR GODT SAMSPIL

icdp International Child Development Programme
Dansk Center for ICDP
Center for Relationsprofessionisme

1

¹ Billede:

https://danskcenterfor-icdp.dk/wp-content/uploads/2020/01/Plakat_OtteTemaer_Tv%C3%A6rformat-230120-scaled.jpg

10

Følelsesmæssig kommunikation:

1. Vis positive følelser - vis du er glad for barnet.
2. Justér dig i forhold til barnet og følg dets udspil/initiativ.
3. Tal med barnet om de ting, det er optaget af og prøv at få en samtale i gang.
4. Giv ros for det, som barnet magter at gøre, og anerkend barnet som det er.

Formidling og berigelse:

5. Hjælp barnet med at samle sin opmærksomhed sådan, at I har fælles oplevelser af ting i omgivelserne.
6. Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive det, I oplever sammen og ved at vise følelser og entusiasme.
7. Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet.
8. Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at guide det på en positiv måde - ved at lede det, vise positive alternativer, og ved at planlægge sammen.

Læringsmiljøet er derudover også baseret på det empatiske samspil med andre børn og os som pædagogisk personale, udfordrende dialoger og situationer og forældresamarbejdet og hverdagens rytme.

I vores pædagogiske arbejde med at skabe læringsmiljøer vil vi veksle mellem at arbejde med nye og kendte sammenhænge

Vi vil støtte børnenes sproglige og kommunikative udvikling. Vi vil bevidst indgå i længere dialoger med børnene ved at stille åbne spørgsmål og sætte ord på i hverdagen, både i de daglige rutiner, spontane aktiviteter og pædagogisk planlagte aktiviteter.

Vi vil skabe et fleksibelt og justerbart læringsmiljø der, hvor det giver mening.

Samarbejde med forældre om børns

læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Saltum SI lægger vi vægt på forældresamarbejdet ved at prioritere den daglige korte dialog med forældrene i afleverings/afhentnings situationer. Længere samtaler med forældre tager vi over telefonen eller ved en forældresamtale i institutionen.

En gang om året har vi et forældremøde hvor alle forældre inviteres og omkring fire gange om året mødes forældrerådet.

I både vuggestuen og børnehaven samarbejder vi med forældrene om at understøtte barnets læring i familien og anbefaler forældrene at;

- læse med barnet

- synge med barnet
- inddrage og tale med barnet om alle de ting, som forældre og barn foretager sig i og uden for familien. For på den måde at skabe forudsætningerne for at udvide barnets sprogforståelse samt dets erfaringsverden.

Når vi taler med forældre til forældresamtaler tager vi ofte udgangspunkt i de forskellige observationsmaterialer/ redskaber som vi bruger til at registrere og vurdere barnets udvikling. I Saltum SI anvender vi blandt andet:

- "Alle Med" (vuggestuen og børnehaven udfylder og arbejder videre med skemaet, samt taler med forældrene i det).
- Sprogvurdering (skal udføres ved 3-års alderen, og efter behov)
- Udviklingsplan
- Andre pædagogiske observationsmaterialer/redskaber med henblik på at kunne registrere og vurdere børns udvikling.

Vi prioriterer også forskellige sociale arrangementer med forældre, som blandt andet er:

- Forældrekafe
- Sommerfest
- Julegudstjeneste
- Julegløgg
- Julebagning
- Arbejdsdag

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er opmærksomme på først og fremmest at skabe tryghed for det enkelte barn, uanset position og vi inddrager relevante fagpersoner for sparring og specialfaglig viden i samarbejdet om det enkelte barn.

Vi skaber små læringsmiljøer, som det udsatte barn kan rumme og er trygge i således, at det kan mestre de aktiviteter, barnet deltager i; f.eks. ved at sidde i en mindre gruppe i spisesituationer. I forbindelse med planlagte aktiviteter er vi opmærksomme på at give rum og plads til at kunne trække sig fra fællesskabet.

Vi igangsætter aktiviteter, der tager udgangspunkt i det udsatte barns ressourcer eller styrker og justerer os ift. det udsatte barns kompetencer og hvad det formår at deltage i, samt anerkender det, barnet mestrer.

Vi er bevidste om at vi som fagpersoner rollemodeller - vi skal først og fremmest vise og give udtryk for, at det udsatte barn har værdi, har noget at byde på, således at barnet oplever sig og ses som en betydningsfuld del af fællesskabet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I Saltum SI har vi i samarbejde med skolen aftalt nogle nedslag, der arbejdes efter.

- Storegruppe fra august
- Forældremøde, hvor børnehaveklasseleder præsenteres, storegruppe arbejde præsenteres
- Forældresamtaler omkring skolestart
- Deltagelse i udeskoledage
- Aktiviteter Saltum, V. Hjerimitslev og 0.klasse sammen
- Storegrupperne i Saltum og Vester Hjerimitslev mødes
- Storegruppe aktiviteter omkring trivsel og fællesskab...lære hinanden at kende (ny sammensætning af børn)
- Forældremøde før opstart i førskolegruppe
- Frikvarter sammen med skolen
- Besøge skolen
- Besøge 0. klasse
- Dage, hvor vi "bytter" - førskolegruppe i 0.klasse (sammen med børnehaveklasseleder)
- Overleveringssamtaler

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Inddragelsen af lokalsamfundet kan og vil ændre sig fra år til år, da nogle muligheder forsvinder og andre dukker op. Derfor tilpasser vi vores aktiviteter ud fra, hvad der dukker op, men altid ud fra en pædagogisk og faglig vurdering.

I Saltum afdelingen inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn på følgende måde:

Børnehaven afholder fastelavn, hvor plejehjemsbeboerne inviteres til at deltage
Besøg på plejehjemmet, hvor der sker forskellige aktiviteter sammen med beboerne
I samarbejde med skolen kommer mellemtrin og udskoling ca. hver anden måned og laver aktiviteter med børnehavebørnene
SFO deltager i arrangementer med sportsforeningen, hvor der inviteres eksterne trænere
De ældste i børnehaven klipper julepynt til Sparekassen, hvorefter de inviteres på julehygge i Sparekassen, hvor de pynter Sparekassens juletræ med deres eget julepynt.
De ældste i børnehaven deltager i Udeskoledag sammen med indskolingen og mellemtrinnet.
Børnehaven og SFO'en besøger på skolefridage Egnsamlingen, og i nogle tilfælde deltager vi i arrangementer med forskelligt indhold, der inddrager børnene, f.eks. legetøj og leg fra gamle dage.
Både vuggestuen og børnehaven deltager i højtidere i kirken her er nogle af arrangementer sammen med bedsteforældre.
Vuggestuen har i perioder deltaget i kirkemusikalsk legestue, hvor andre fra lokalområdet, f.eks. dagplejere og hjemmegående forældre også kommer med deres børn.
Børnehaven deltager to gange årligt i kulturarrangementet Med Rød Stue i Biografen og de ældste i børnehaven besøger brandstationer én gang årligt.
Børnehaven benytter sig også af biblioteket.
Hele Saltum SI deltager i Saltum Skoles årlige Aktivetsdag i Lunden i Vester Hjermitlev. Der er et tema for dagen, som går igen i de forskellige aktiviteter, der sættes i gang, og hvor bl.a. lokale og eksterne personer inddrages.
Børnehaven deltager i fælles arrangementer med børnehaverne i nærmiljøet og SFO'en deltager i arrangementer med Søfolket, spejderne i Saltum
Hele Saltum SI benytter sig af naturen omkring institutionen, heriblandt skoven ved Nols Sø og Saltum Stien.
Hele Saltum SI inddrager dele af Saltum Skoles faglokaler, som Nols Hallen, musiklokalet og madkundskab lokalet på skolen.

Børnemiljø

Børnemiljøet skabes af den gensidige påvirkning, der finder sted mellem børnene og omgivelserne. Børn ses som aktive medskabere. Vi voksne skal forsøge at fastholde og forstå de tanker, oplevelser og opfattelser som barnet har i sit hverdagsliv. Det kan vi gøre enten direkte ved at spørge børnene eller mere indirekte ved at forsøge at forstå og fortolke børns handlinger, attitude og intentioner. Det er de fysiske, psykiske og æstetiske forhold, der påvirker børnemiljøet.

Det fysiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø danner rammen om det fysiske miljø både inde og ude som er sundheds og sikkerhedsmæssig forsvarligt. Det handler om mulighed for bevægelse, pladsforhold, støj, lys, hygiejne og ergonomi, altså hvad der er tilgængeligt for børnene.

Vi har både i vuggestuen og børnehaven prioriteret at have legeområder, der tager hensyn til børnenes forskellige interesser og aldre. Institutionen er indrettet således at vi har borde og stole der er let tilgængelige for børnene, og som passer til det enkelte barns størrelse og udvikling, så de er nemme at kravle op og ned ad. Til de børn, der sover i barnevogn, har vi stiger så børnene selv kan kravle op og ned.

Børnehavens toiletter er indrettet således at der både er store og små toiletter så børn i forskellige aldersgrupper kan mestre det at gå på toilettet selv. Derudover har vi håndvaske som er nede i børnehøjde så alle selv kan vaske hænder. Vandhane og sæbedispenser er berøringsfri. I vuggestuen er der ligeledes en skammel børnene også kan komme op at vaske hænder. Vi har puslebordet der kan justeres i højden så børnene selv kan kravle op og ned. Vi anbefaler at forældrene enten tager blå futter på eller tager skoene af før de går ind i institutionen.

Vuggestuen og børnehaven har hver deres legeplads som udfordrer børnene fysisk. De pædagogiske overvejelser inden for de fysiske rammer, er med til at afhjælpe ergonomien hos personalet og er på samme tid med til, at styrke børnenes motoriske udvikling.

Det psykiske børnemiljø

Et godt børnemiljø for os i Saltum SI er repræsenteret ved et godt samspil mellem forældre, børn og pædagoger. På denne måde skabes der tryghed og tillid mellem alle parter. Som pædagoger i Saltum SI ser vi os selv som nærværende, engagerede, motiverede, inkluderende og tydelige voksne. Dette ser vi som værende en vigtig faktor for, at børnene får en tryk og stabil hverdag.

I institutionen lægger vi meget vægt på det psykiske børnemiljø. For os handler det om fællesskab, venskab og tryghed. Hermed forstås vores pædagogik, samværsformer og rutiner. Vi arbejder, som tidligere beskrevet, ud fra ICDP metoden.

For at styrke børnenes tryghed i institutionen, er vi meget bevidste om tonen i huset, så der er en positiv stemning i samværet, og at børnene føler sig set. Vi hjælper børnene med at indgå i relationer og bakker op om venskaber, og arrangerer mindre legegrupper alt efter alder og behov og skaber samtidig rum til fordybelse og nærvær.

Vi vægter at styrke børnene i det de allerede selv kan og arbejder ud fra begrebet NUZO (Nærmeste Udviklingszone). På denne måde styrkes deres selvværd og selvtillid i hverdagen. Vi vægter ligeså børnenes trivsel højt, og ser på det enkelte barns basale behov i forhold til blandt andet søvn og mad. Vi italesætter børnenes handlinger og følelser og giver dem plads, tid og rum til at udtrykke sig. Som en del af sprogstimuleringen arbejder vi med både rim og remser, højtlesning og synger sange, flere gange i løbet af dagen.

Det æstetiske børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø danner ramme for samspillet mellem børnenes sanser i dagligdagen og omgivelserne. Det æstetiske børnemiljø har betydning for, om børnene oplever Saltum SI som et rart og behageligt sted at være og hvor de bliver inspireret, udfordret og motiveret til læring og udvikling. Det er derfor vigtigt at vi som voksne kan vurdere og skabe stemning. I

huset har vi en fælles holdning om, at det er vigtigt at vi lader børnene udtrykke sig ved for eksempel at udstille tegninger, billeder mm.

I vuggestuen (i Saltum) gør vi også ofte brug af billeddokumentation, af vores pædagogiske arbejde med børnene. Disse billeder hænges op så vi kan tale med børnene om de oplevelser, som vi har haft sammen.

For at give lyst til nye lege, er legetøjet sorteret i kasser. Det gør at børnene kan overskue stuen, og finde det legetøj de har lyst til at lege med samt hjælpe med at stille på rette plads efter endt leg.

Vi er opmærksomme på at indrette rummene i både vuggestuen og børnehaven, så det skaber overskuelighed for børnene, dette gøres bl.a. ved at tænke på farvesammensætninger og undgå for meget visuel støj.

I Saltum SI bruger vi musik som et virkemiddel til at skabe stemning. Vi sætter musik på, alt afhængig af stemning og humør. Vi ser vigtigheden i at introducere børnene til forskellige genre af musik.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Saltum Børnehave:

Vi arbejder efter Vygotsky's teori om nærmeste udviklingszone.

I forhold til barnets alsidige personlige udvikling vægter vi opstartssamtalen med forældrene meget højt da det er grundstenen for hvordan vi møder barnet. Efterfølgende afholder vi en 3 måneders samtale hvor vi følger op på barnets opstart.

Vi arbejder ud fra vigtigheden af at hjælpe barnet med at håndtere medgang og modgang, samt at kunne rumme de forskellige følelser som hverdagen kan byde. Et eksempel på dette kan være at den voksne sidder sammen med et barn og motivere det til at lave en perleplade. I starten kan det måske være svært for barnet at samle sig om dette. Her er det vigtigt at fagpersonalet hele tiden justerer sig i forhold til barnets udviklingszone.

Vi har indrettet læringsmiljøet med alderssvarende aktiviteter, da vi mener at dette medfører at alle får lige deltagelsesmuligheder. Vi har valgt at lave mindre børnegrupper hvor barnet får mulighed for at styrke sit selvværd og selvtillid.

Når børnenes erfaringer lagres udvikler det barnets personlighed.

Saltum Vuggestue

Vi understøtter barnets alsidige personlige udvikling først og fremmest ved at arbejde med en anerkendende tilgang til det enkelte barn og tage udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, og vi er opmærksomme på det enkelte barn, og hvad et barn i alderen 0,6-2,11 år har brug for.

Genkendelighed, forudsigelighed og struktur er vigtig for det enkelte barns alsidige personlige udvikling, og vi er derfor få faste voksne tilknyttet vuggestuen, og de samme i løbet af dagen; f.eks. vil det sige, at den voksne barnet har set inden, det puttes, også er den, der tager barnet op. Det er trygt for det enkelte barn at vide, hvad det kan forvente.

Vi bruger generelt italesættelse overfor børnene for at skabe netop genkendelighed, forudsigelighed og en oplevelse af struktur.

Vi møder generelt det enkelte barn i øjenhøjde; bl.a. når vi møder ind om morgenen, eller når det enkelte barn kommer i vuggestue. Vi hilser med kram, verbal hilsen og øjenkontakt. Vi ser og viser det enkelte barn, at det er en vigtig del af vuggestuen og fællesskabet.

Vi har stor fokus på det enkelte barns selvhjulpethed, individuelle og personlige succeser, da det er medvirkende til, at barnet udvikler et stærkt selvværd og øger selvtilliden. F.eks. støtter vi med udgangspunkt i den nærmeste udviklingszone det enkelte barn i selv at kravle op på puslebordet, at tage tøj af og på, at tage sin ble af, selv at gå, når vi tager på tur osv.. Vi sætter ord på, guider, og vi aflæser barnet, og ser, når det har brug for hjælp eller at vi skal tage over. Vi er meget

opmærksomme på at stile efter den individuelle og personlige succesoplevelse, idet det er den, der får barnet til at "vokse" og udvikle sig.

Vi har en grundlæggende tillid til og tro på, at det enkelte barn er kompetent og er værdifuld, og det afspejles i vores tilgang til det enkelte barn; f.eks. hjælper børnene med hverdags gøremål, som at ordne vasketøj, tørre borde af og gå ud med skrald osv.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Saltum børnehave:

Inklusion (ICDP)

Den pædagogiske praksis i Saltum børnehave, tager vi afsæt i ICDP, der er en teori der bygger på betydningen af barnets ressourcer og relationer til de nære voksne.

ICDP består af følgende 8 samspilstemaer:

Følelsesmæssig kommunikation:

1. Vis positive følelser - vis du er glad for barnet.
2. Justér dig i forhold til barnet og følg dets udspil/initiativ.
3. Tal med barnet om de ting, det er optaget af og prøv at få en samtale i gang.
4. Giv ros for det, som barnet magter at gøre, og anerkend barnet som det er.
5. Hjælp barnet med at fokusere dets opmærksomhed, således at I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne.
6. Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme.
7. Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet.
8. Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at sæt-te grænser for det på en positiv måde— ved at vejlede det og vise positive alternativer og ved at planlægge sammen.

Vi mener at det er utrolig vigtigt at møde barnet om morgen med et "godmorgen" det at møde barnet og have en føling med hvordan barnets sindsstemning er.

Legens Betydning:

Vi vil gerne værne om det gode børneliv igennem legen. Vi mener at det er meget vigtigt at børnene får lov til at lege og udforske samt gøre sig erfaringer inden for de uformelle og formelle regler.

Empati:

Noget at det som vi mener er utrolig vigtigt er, at barnet udvikler empati for andre. Vi går meget op i at man taler pænt til hinanden, at man skal behandle hinanden som man gerne selv vil behandles og det at alle må være med i en leg.

Noget af det som vi gør meget ud af er at gøre børnene trygge ved at de altid kan komme til en voksen.

Social læring:

Vi går ind og guider børnene når der opstår konflikter, kommunikations misforståelser osv. Vi mener at det er vigtigt at vi hjælper det enkelte barn samt børnegruppen til at lytte og forstå hinanden. Vi skal som voksne hele tiden afstemme hvor vores position i forhold til børnene (gå foran, bagved og ved siden af.) Vi skal hele tiden guide børnene i de sociale spilleregler og den sociale læring.

Sociale fællesskaber:

Vi arbejder med sociale fællesskaber i små og store grupper.

Saltum Vuggestue

Vi understøtter barnets sociale udvikling ved bl.a. at være bevidste om, at barnets følelsesmæssige udvikling har en indvirkning på barnets sociale udvikling - oplever barnet sig set, hørt og forstået, har det større overskud til at kunne se, høre og forstå andre.

Vi sætter ord på det fællesskab, vi har i vuggestuen, og på hvem der er en del af og hører til i dette fællesskab/gruppen. Vi synger bl.a. navnesang om alle tilstede og dem, vi mangler i gruppen den dag. Vi sætter fokus på lighed og forskellighed ved f.eks. at tale med børnene om dem og deres familier, og børnene får øje på hinandens ligheder og forskelligheder - "jeg har en storebror", "du har også en storebror" og "du har en lillesøster".

Vi er bevidste om, at det er gennem relationer, at det enkelte barn udvikler empati og lærer at begå sig socialt, og vi støtter derfor dagligt det enkelte barn i at kunne deltage i gruppen. F.eks. støtter vi børnene i at sige til, invitere til leg, sige fra på en hensigtsmæssig og tydelig måde. Vi er samtidigt som pædagoger opmærksomme på betydningen af vores rolle i det sociale samspil. Vi går forrest - så det, børnene ser os gøre, spejler de sig i. Vi sætter ord på de følelser og udtryk, der evt. er i spil i leg, samvær og den generelle dagligdag.

Vi øver at have respekt for hinandens leg og fordybelse og læringsrum, respekt rettet mod den enkelte og mod fællesskabet. Vi hygger sammen - viser, hvordan samvær er rart - vi griner sammen - skaber et fællesskab/en samhørighed

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Saltum Børnehave

Læsning: Vi læser meget for vores børn i børnehaven, da vi mener at det er et godt redskab til at udvikle børnenes sprog. Vi tager udgangspunkt i et fokusord, dialogisk læsning og højtlesning.

Vi bruger at synge, at høre musik, sanglege og rim og remser til at styrke børnenes sprog.

Interaktion mellem hinanden:

Vi går meget op i at være nærværende i vores kommunikation med børnene. Vi går op i hvordan vi taler til hinanden, og det at give plads til hinanden i kommunikationen. Her tænker vi på at alle skal have mulighed for at blive hørt. Vi går utrolig meget op i almen dannelse, det at tale med gensidig respekt til hinanden og acceptere at vi er forskellige. Vi er som fagpersoner meget fokuseret på at vi er forbilleder på en anerkendende kommunikation og at vi skal vise vejen for børnene.

Forældresamarbejde:

Vi går meget op i den gode kommunikation med forældrene da vi mener at børnene spejler sig i de voksnes sammenspil.

Saltum Vuggestue

Vi arbejder dagligt med at udvide det enkelte barns ordforråd og understøtter barnets kommunikation og sprog med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Det gør vi ved dagligt at sætte ord og begreber på det, vi foretager os, de ting vi bruger, det vi omgiver os med, og i vores samvær og fællesskab med hinanden. Vi har bl.a. billeder på væggen af det mad, vi spiser, vi taler om det, vi ser, når vi er på tur, vi taler med børnene om det, der sker ved måltidet,

når vi spiser, og vi sætter ord på de følelser, der er i spil, f.eks. "han er ked af det", "du blev forskrækket". Vi synger dagligt med børnene, både med og uden fagter.

Vi er bevidste om at være sproglige rollemodeller, både i dialogen med det enkelte barn og med flere børn. Vi støtter barnet i at være i tale- og i lytteposition i dialogen, og er bevidste om, at barnet spejler sig i vores kommunikationsform - vi har øjenkontakt med barnet, når det taler og tales med, og er lyttende over for og opmærksom på barnets kommunikation, verbal og nonverbal. I dialogen med barnet retter vi ikke barnets sproglige "fejl", men i stedet gentager vi barnets sætning, og benævner ordene med rette sprogbrug; f.eks. "esten græs", "ja, hesten spiser græs" eller "gern' kamel på", "du vil gerne have kanel på".

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Saltum Børnehave:

Gennem krop, sanser og bevægelser stimulerer vi hjernens udvikling. Børnene får kropsforståelse og vi styrker dets grund motoriske færdigheder.

Vi går i hallen, skoven, legepladsen, sanglege, bevægelseslege og cykeldag.

Et eksempel kan være når vi er på legepladsen. Her bliver børnene udfordret motorisk ved at kravle op og ned af tårnet.

I vores spisesituationer bruger vi både vores sanser og vores finmotorik. Vi øver barnet i kropskontrol både ved at sidde på stole og taburetter, bruge bestik, hælde op fra kande til kop.

Saltum Vuggestue

I vores daglige pædagogiske arbejde med krop, sanser og bevægelse er vi opmærksomme på at opstille udfordringer og aktiviteter (læringsmiljøer udendørs og indendørs), der styrker barnets

motoriske udvikling, stimulerer sanserne og giver mulighed for bevægelse - barnet får mulighed for at afprøve sig selv kropsligt i forskellige sammenhænge.

Vi arbejder blandt andet med at styrke barnets fin- og grovmotoriske udvikling og bruge sin krop, når barnet bl.a. selv kravler op og ned af puslebordet eller sin stol, ved af- og påklædning, på ture, hvor børnene så vidt muligt går selv fremfor at sidde i barnevogn, dette med udgangspunkt i barnets udviklingstrin, samt i vores tumlerum, hvor barnet i det daglige kan udfordres og udfordre sig selv, motorisk/sansemotorisk. Ydermere har vi en ugentlig maddag, hvor børnene er med i processen; røre med en ske, hælde ris i gryden, forme boller osv.

Vi bruger vores legeplads, hvor barnet f.eks. kan rutsje, løbe, køre på cykel og scooter. Vi går også ture i lokalområdet og i skoven, hvor terrænet er anderledes, og kroppen og sanserne bruges på en anden måde. Én gang ugentligt går vi i hallen, hvor barnet udfordres motorisk og bruger sin krop - vi leger med bolde, vi klatrer, løber, hopper og kravler, bl.a. på motorikbaner. Vi er opmærksomme på, at barnet skal tilbydes og støttes i at lege med motorisk/sansemotorisk stimulerende legetøj, som f.eks. puslespil, stabletårn, konstruktionslegetøj og en tumletop.

Vi er bevidste om, at vi er rollemodeller for barnet, og er derfor i vores daglige pædagogiske arbejde opmærksomme på at være med og opmuntre barnet, når vi leger bevægelseslege, og vi går foran og støtter de børn, der skal hjælpes med i aktiviteten. Det gør sig også gældende, når vi taler om kropssprog - vi bruger selv et tydeligt kropssprog, for derved at give børnene mulighed for at øve sig i at aflæse kropssprog.

Det er vigtigt, at barnet er i bevægelse og bruger sin krop, men søvn og mulighed for at få kroppen i ro er en lige så vigtig del af barnets hverdag i vuggestuen og barnets udvikling. Barnet er på "arbejde", når det er sammen med andre, og under søvnen bearbejdes de indtryk, barnet har fået i løbet af dagen, og den læring det har modtaget, lagres i hukommelsen. Vi prioriterer og følger derfor barnets eget behov for søvn.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Saltum Børnehave

I Saltum SI har vi et udeskole koncept "hjemme, ude og hjemme". det vil sige at vi laver et oplæg i børnehaven, går ud i naturen og undersøger og derefter vender tilbage til børnehaven for at bearbejde og evaluere på det vi har været ude at fordybe os i.

En måde vi har den undersøgende tilgang på er, at vi anvender modellen de 7 Fér.

Form: Hvordan ser det ud?

Farve: Hvilke farve har det?

Forekomst: Hvor kan vi finde det?

Føde: Hvad spiser det?

Formering: Unger, larver eller æg

Fjender: Forurening, mennesker og andre dyr.

Funktion: Hvad kan vi anvende det til

Vi sorterer affald hvor vi er optaget af bæredygtighed, genanvendelighed og naturens ressourcer.

Den skralde ansvarlige holder et oplæg om skraldesortering. Vi har også haft besøg af "Skralde Nørden" fra Jammerbugt Kommune som viste hvad og hvordan affaldet kunne genanvendes.

Derefter har vi øvet sortering med børnene og vi er fortsat optaget af at lave aktiviteter hvor vi netop har fokus på genanvendelige materialer.

Vi bruger hashtagget #udivirkelighedenindifagligheden, for at skabe sammenhæng i hele organisationen når vi laver udeskoleaktiviteter.

Saltum Vuggestue

I vores pædagogiske arbejde med natur, udeliv og science inddrager vi temaerne dynamisk i hverdagen i vuggestuen, hvor vi bl.a. tager udgangspunkt i og følger barnets perspektiv og det, det er optaget af; f.eks. snakker vi om de dyr, vi møder på vores vej. Vi anvender også medier til at udforske og søge viden om de dyr, som barnet viser interesse for, men som vi ikke har mulighed for at se i naturen omkring vuggestuen (hvordan en abe bevæger sig); vi tager også naturen med ind, og omdanner den til noget andet (kogler bliver til julepynt).

Vuggestuen er placeret tæt på skov og natur, hvilket vi benytter os af. Vi går ture i skoven, hvor vi taler om det, vi ser og sanser, f.eks træernes susen, højde og skiftende farver osv.

Vi sætter fokus på vejrskifte, årstider, naturfænomener, og skaber rammerne for at barnet oplever disse på egen krop, når vi er ude i al slags vejr.

Vi bruger naturen i vores pædagogiske arbejde med vuggestuebørnene. Vi prioriterer, at lege i naturen, pinde bliver pludselig til sværd, pinde slæbes med hjem til leg på legepladsen

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Saltum Børnehave:

Vi holder traditionerne i hævd. F.eks. til jul, hvor vi er i kirke, bager julesmåkager, ser julefilm, har juletræ, klipper og klistre, børnene laver julegaver til deres familier og vi spiser fælles risengrød som storegruppen har lavet til os alle.

Vi er i biograf fordi vi gerne vil give børnene en fælles kulturel oplevelse.

Vi har sammen med børnene malet legepladsen og givet den et nyt æstetisk udtryk.

Vi beskæftiger os med andre kulturer bl.a. fordi vi har vi flersprogede børn. Vi gør børnene nysgerrige ved at have verdenskortet stående fremme, som giver en naturlig anledning til dialog om de forskellige lande og deres kulturer.

Nogle dage har vi aktiviteter hvor alle er med i det store fællesskab. Vi har andre dage, hvor vi laver mindre fællesskaber, hvor de aktiviteter vi tilbyder, er enten alderssvarende, eller hvor vi tager udgangspunkt i det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Saltum Vuggestue

Kulturen i vuggestuen er præget af genkendelighed og forudsigelighed, og en hverdag med udfordringer med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Kulturen er desuden præget af omsorg og nærvær, der giver det enkelte barn en tryghed, så det tør udfolde sig og eksperimentere med kreativ udfoldelse.

Vi har fokus på en æstetisk indretning, hvor børnenes kreationer er synlige. Det skal understøtte fællesskabet og ejerskabet. Samtidig har vi sprogunderstøttende billeder, som inviterer til dialog med børnene, man kan kalde det en kommunikativ indretning.

I vuggestuen har vi også fokus på at lade børnene udfolde sig kreativt ved brug af forskellige materialer og redskaber. Her er vores fokus på den kreative udfoldelse og ikke at det visuelt skal være "perfekt".

Vi understøtter udviklingen af børnenes kreativitet gennem smagsoplevelser, musik, og ved at sanse forskellige konsistenser med hele kroppen.

I løbet af året har vi også fokus på at markere årstidens forskellige traditioner. Fx. Påskeharen, der kommer og gemmer æg til os, vi holder børnejulefrokost med besøg af julemanden og vi fejre børnenes fødselsdage.

Evalueringsskulturr

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Saltum SI skal den pædagogiske læreplan, være et dynamisk dokument der er levende i dagligdagen. For at gøre det, vil vi bruge SMTTE modellen som redskab. De enkelte teams skal gennem året udfylde smtte modeller til udvalgte indsatser der er udvalgt ift. de udfordringer og styrker de enkelte børnegrupper har.

Der udfyldes minimum een SMTTE model pr. læreplanstema, og som en del af modellen skal der tages stilling til hvordan de andre temaer er i spil i indsatsen.

På Personalemøder prioriteres tid til at modellerne kan opstartes, i et samarbejde mellem medarbejder og ledelse.

Videre justering og evaluering foregår på teammøder.

Som en del af modellen, skal der i hver SMTTE-model tages stilling til hvordan kommunikation til forældrene skal være.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Efter vi har været igennem et år med ovenstående arbejde med SMTTE model som arbejdsredskab, skal vi drøfte den arbejdsmetode. Derudfra vil vi eventuelt justere arbejdsmetoden.

Vi har opmærksomhed på, om vi kan se tegn på en ændret evalueringskultur i organisationen

På de forældremøder der årligt er i institutionen, vil vi snakke med forældrene om deres blik på læreplanen.

Selve dokumentet "Den overordnede pædagogiske læreplan" vil vi evaluere i personalegruppen hvert andet år.